

MŪSŲ LIETUVA

NR. 13 (1598) – SEMANÁRIO – 1979 M. BALANDIS – ABRIL 5 D. – 5,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 – 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

MŪSŲ KULTŪRINĖS

DOVANOS ARTIMIEMS SVETIMIEMIEMS

Rasa Gustaitytė "The Progressive" žurnalo sausio mėnesio laidoje paminėjo inž. Br. Nainio teigimą, kad mus jungia daugiau kas, o ne vien kugelis. Mus jungia kultūrinė ir visuomeninė veikla. Vertai Rasa Gustaitytė tai priminė amerikiečiams, nes daugumai atrodo, kad mes tik šokame liaudies šokius, valgome tautinį maistą ir dūsaujame, žvelgdami į savo praeitį.

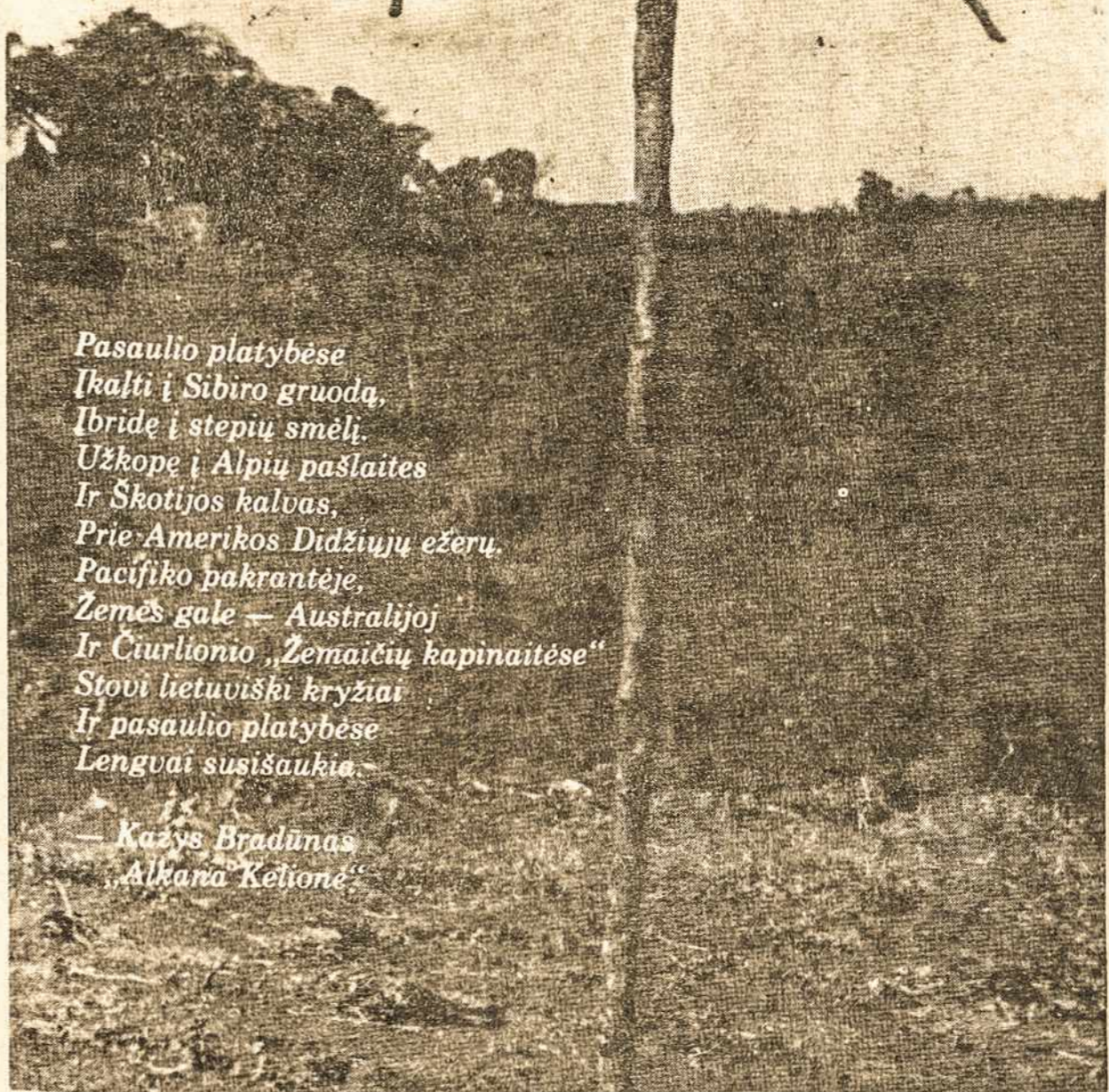
Daugelis nežino, kad mes čia kuriame, kad čia atliekame ne tik savo kraštui, bet iš viso bendrai kultūrai svarbių dalykų. Suprantama, kad įvairiuose festivaliuose sunku parodyti mūsų gerųjų dailininkų paveikslus, pademonstruoti kompozitorių kūrinius ar rašytojų veikalus, tačiau, kai yra proga, reikia tai parodyti. Reikia atkreipti svetimųjų dėmesį, kad mes ne tik rūštelės prie savo kiemų vartų sodiname, bet kad mūsų kompozitorių kūrinius groja geri amerikiečių orkestrai, mūsų dailininkų paveikslai kabo geruose dailės muziejuose ir mūsų rašytojų kūriniai buvo teigiamai vertinti pirmųjų Amerikos literatūros žurnalų puslapiuose.

Lietuviai įvairiuose kraštuose miestuose turi nemaža draugų, ypač Amerikoje. Juos mes kviečiame į lietuviškus parengimus, vaišiname lietuviškais valgiais ir jiems šokame mūsų tautinius šokius. Be šių, taip pat yra dar grupė žmonių, pasakytume, lietuvių tautos žentų ir marčių ne lietuvių. Mes čia nediskutuojame gerai ar blogai, bet konstatuojame patį faktą. Pagaliau tokių atvejų yra buvę visais laikais, kada iš Rusijos persigabendavo ne lietuvės žmonas arba net nepriklausomybės laikais išsiųsti lietuviai stipendininkai parsiveždavo ne lietuvės marčias. Tai yra nenuneigiami faktai ir nieko čia nepadarysi, nes meilė yra labai subtilus reikalas, kiekvieno skirtingai išgyvenamas, nors to rezultatai gali būti mums lietuviams ir nelabai priimtini ar naudingi.

Bet šiaip ar taip, tie visi į lietuvių šeimas vedybomis patekę asmenys yra daugiau ar mažiau savi svetimieji. Jų ryšiai su lietuviais noromis nenoromis bus daugiau ar mažiau pastovūs, tie svetimieji visada prisimins lietuviškąjį kiamą. Ir todėl tuos savus svetimuosius, dažniausiai inteligentus, reikia vaišinti ne tik lietuviškais valgiais, bet jiems teikti ir dvasinio maisto, ne būtinai tautinių šokių pavidalu.

Įvairių krikščioniškų ir tautiškų švenčių metu, gimtadienių ar kokių sukaktuvių proga dažnai kyla klausimas, ką dovanoti tiems ne lietuviams, į lietuvių kiamą patekusiems asmenims. Gerai lietuviška plokštelė, kurių yra gana neblogų, pvz. Jūratė ir Kastytis, gerai lietuvių dailininko paveikslas, bet taip pat labai gerai lietuvių autoriaus knyga, kurių yra gana nemažas pasirinkimas. Tokių knygų yra politinių ar grožinės literatūros, ir reikia parinkti tokią, kokio mokslo, nusiteikimo ar pomėgių tas ne lietuvis yra.

(Nukelta į 2-ą psl.)

*Pasaulio platybėse
Iškalti į Sibiro gruodą,
Ibride į stepių smėlį.
Užkope į Alpių pašlaites
Ir Škotijos kalvas,
Prie Amerikos Didžiųjų ežerų,
Pacifiko pakrantėje,
Žemės gale – Australijoje
Ir Čiurlionio „Žemaičių kapinaitėse“
Stovi lietuviški kryžiai
Ir pasaulio platybėse
Lengvai susisaukia.*

*— Kazys Bradūnas
„Alkana Kelionė“*

Viso mūsų tikėjimo centre stovi skausminga Kristaus mirtis ir garbingas jo prisikėlimas iš numirusiųjų. Nepaprastu atsidėjimu ir meile Bažnyčia švenčia šias paslaptis. Tam skirta gavėnia – ypatingas maldos ir atgailos metas. Paskutinė gavėnios savaitė, vadinama Didžioji, su Velykomis yra visų liturginių metų viršūnė. Čia minimos ir išgyvenamos paslaptys, per kurias mums atėjo išganymas ir malonė. Tai tinkamiausias laikas valgyti Velykų Avinėlį ir pasistiprinti kelyje į Pažadėtąją žemę.

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

POPIEŽIUS KVIEČIAMAS IR LIETUVON

MONS. KL. RAZMINAS

Lietuvių kofoje už religijos laisvę ir pagrindines žmogaus teises didelės reikšmės turi skubi ir išsami pasaulio viešosios opinijos informacija. Tą misiją Italijoje jau daugiau kaip dvidešimt metų sėkmingai vykdo mons. Vincas Mincevičius su savo vadovaujama ELTA-PRESS lietuvių informacijų agentūra. Ką tik išleistas dvigubas šių metų ELTA-PRESS 1-2 numeris italų kalba pateikia labai svarbios medžiagos italų spaudai ir įtakingiesiems asmenims.

Pirmoje vietoje pranešama, kad Lietuvos katalikai ir kunigai pakvietė popiežių Joną-Paulių II aplankyti Lietuvą jo kelionės į Lenkiją metu. Kvieti-

mas buvo įteiktas popiežiui pagal "Lietuvos Katalikų Bažnyčios KRONIKOS" 35-jo nr. paskelbtą tekstą.

Kitose ELTA-PRESS žiniose informuojama apie vis labiau aštrėjančią antireliginę akciją Lietuvoje. Vietoje nuosaikaus "kulto reikalų tvarkytojo" K. Tumėno dabar paskirtas griežtas komunistas, buvęs Kupiškio rajono komunistų partijos sekretorius P. Anilionis. Pagalbininkais jam paskirti du rusai — Andrej Murnikov ir Piotr Raslan, kuris 1941 metais vadavo lietuvių skerdynėms Rainių miške. Naujasis kulto reikalų tvarkytojas P. Anilionis jau 1978 m. lapkričio mėn. sukvieta Lietuvos vyskopus bei vysku-

(Nukelta į 4-ą psl.)

JONAS BILIŪNAS

GIMĖ PRIEŠ 100 METŲ

Jonas Biliūnas.

MUSŲ KULTŪRINĖS DOVANOS

Daug lietuvių autorių knygų išleido ir išleidžia St. Zobarsko vadovaujama Maryland Books leidykla. Kai kurie tos leidyklos leidiniai susilaukė gana neblogos pasisekimo, bent buvo amerikiečių kritikų gerai įvertinti. Be daugelio knygų, čia galim paminėti "Selected Post War Lithuanian Poetry", tai lietuvių poetų antologija anglų ir lietuvių kalba. Noris galės susipažinti ir su lietuvių kalba, nes čia pat yra lietuviški ir angliški tekstai. Taip pat gana vertinga knyga yra lietuvių prozos antologija "The Lithuanian Short Story Fifty Years".

Tiems, kurie mėgsta nuotyki, galima padovanoti Daumanto knygą apie partizanų kovas "Fighters for Freedom". Mėgstantiems teatrą galima padovanoti A. Landsbergio dramą "The Last Picnic" arba "Five Posts in A Market Place". Galima taip pat dovanoti Gliaudos "The Sonata of Icarus" arba netrukus išeinančią "Agony", A. Barono "The Third Woman", Krėvės "Temptation", Vaižganto "Sin at Easter", Krėvės "The Herdsman and The Linden Tree", Vaičiulaičio noveles "Noon at A. Country Inn" ir kt. Tiems, kurie domisi atsiminimais ar politika galima įteikti Ylos "A Priest in Stutthof" ar netrukus išeinančią vysk. Brizgio knygą "Catholic Church in Lithuania from 1940 to 1944" arba dr. J. Pajaujo "Soviet Genocide in Lithuania". Knyga bus 300 psl. Žodžiu, knygų yra įvairiomis temomis ir į lietuvišką pa-

saulį vienu ar kitu būdu atklydusiam amerikiečiui ar kitos tautybės angliškai mokančiam asmeniui yra ko padovanoti.

Gal kai kam atrodyti, kad mūsų pačių leidyklos išleista knyga nėra jau taip vertinga, kai mums patiems atrodo. Bet tenka priminti, kad į amerikiečių vadovėlių "British and Western Literature", skirtą aukštesniosioms mokykloms, įdėta ir lietuvių rašytojo J. Grušo novelė "Kelionė su kliūtėmis", paimta iš lietuvių prozos antologijos angliškai. Ši amerikiečių skaitinių knyga skirta amerikiečių aukštesniosioms mokykloms. Tai pirmas toks atvejis, kad lietuvių kūrinys patektų į tokio pobūdžio skaitinių knygą. Kiek anksčiau į Amerikos pradžios mokykloms skirtą leidinį "A Cavalcade of Life in Writing" įsidėjo J. Biliūno "Brisiaus galą". Grušo ta pati novelė buvo įdėta ir į universitetams skirtą vadovėlių "Russian and Eastern European Literature".

Vis tai liudija, kad žvelgdami į mūsų literatūrą amerikiečiai literatūros specialistai, niekenu neįtaigojami, randa vertingų ir mūsų kūrinių. Todėl įteikdami literatūrinę, atsiminimų, meno monografiją ar panašius leidinius, nesijauskime, kad darome ką nors menko. Mūsų saviems svetimiesiems yra dovanų ir juos apdovanokime ir dabarties lietuvių kultūros pasiekimais, o ne tik liaudies menu. Mūsų kultūra neprasideda ir nesibaigia kugeliu ir cepelinais ir todėl tai mokėkime parodyti į lietuvių šeimą atėjusiems ar laikinai užklydusiems asmenims.

DRAUGAS

Al. B.

Paliai Anykščius, Niūronių sodžiuje, pasiturinčių ūkininkų Biliūnų šeimoje 1879 m. kovo 3 d. gimė jų paskutinis sūnus, vardu Jonas. Augo Jonelis, kaip ir visi sodžiaus vaikai; dirbo tuos pačius darbus: galėdamas pakelti botagą, ėjo bandos ganyti, žiemą pramoko skaityti ir rašyti; pasirodė mokslus vaikas. Tada sumanė jį leisti į mokslus, padaryti kunigą: duba buvo kam palikti, namie nėra ko veikti, be to, buvo silpniausias, o šeimai bus naudinga ir garbinga, kai jis bus kunigu.

Gimnazijos mokslus pradėjo Liepojoj. Dar neišėjęs 4 klasių, mirė abu tėvai, ir po to, baigus jam 4 klases, broliai ir giminės spyrė toliau gimnazijoje nebesimokyti, o stoti į kunigų seminariją.

Jonas nesutiko, su giminėmis susikirto, todėl mokslui lėšų nebegavo, o norėdamas toliau mokytis, turėjo pats uždarbiauti, mokydamas kitus.

Šitai dar labiau pakirto ir be to nestipria sveikata.

Pats vargą vargdamas, jausdamas esąs skriaudžiamas, ėmė galvoti, kur to pikto priežastys, bene suras būdą piktam prašalinti. Ir atsakymą rado knygoje. Dabar reikėjo tą įsitikinimą kitiems paskleisti, nes vienas žmogus nieko nenuveiks. Dėl to pradėjo veikti lietuvių mokinių tarpe.

Baigęs 1899 m. gimnaziją, pasiliko vienerius metus Liepojoj, kad pamokomis galėtų užsidirbti pinigų universitetui. Ir 1900 m. įstojo į Tartu (Dorpat) universitetą.

Norint pasilikti Lietuvoje, o ne bėgti į Rusiją, buvo galima eiti į advokatus ar į gydytojus, ir jis pasirinko medicinos mokslus.

Bet čia neteko ilgai mokytis: dėl kilusių studentų riausių, vyriausybė išvarė iš universiteto be teisės grįžti atgal.

Vėl reikėjo galvoti, kas daryti. Tuo tarpu apsigyveno Šiauliuose, žymiam Lietuvos centre, kur rado susirinkusių nemaža lietuviškai susipratusių moksleivių. Visi jie gyveno savo darbu: pamokomis ar tarnyba. Jaunimas dažnai rinkdavosi, tenai be kitų darbų pradėjo savo raštus skaityti. Biliūnas čia parodė, kad jis nori ir moka rašyti, jis pats ir kiti jautė, jog jam šitai sekasi.

Žinoma, tokiam būreliui, suradus naujas teisybes ir paleidus jas į žmones, lengviau buvo pakelti visokių tamsuolių ir atsilikėlių puolimus.

Šiauliuose Biliūnas pažino Juliją Janulaitę – atrado sau artimą širdį, – ir nuo to laiko jų gyvenimas ėjo greta. 1902 m. Janulai tytė, dantų gydytoja, persikėlė į Panevėžį, tenai persikėlė ir Jonas.

Čionai jis dirbo politikos darbą socialdemokratų eilėse, rašinėjo į jų spaudą, pats skaitė; uždarbiavo pamokomis ir dar galvojo grįžti į universitetą. 1903 m. galutinai paaiškėjo, kad jau į jį nebegrįš, nes jo nebepriims, todėl išvažiavo į Prūsiją; ten kiek pabuvęs, bandė mokytis Leipzigo prekybos mokykloje; berods, ir tenai labiau rūpinos dailiąja literatūra, negu prekybos mokslais.

O apskritai sunku buvo mokytis: neaprupintas gyvenimas, nedaug gymas pakirto sveikata. J. Biliūnas sumenkęs grįžo Lietuvon.

Vasaros gale, Malavėnuose, Julijos tėviškėje, įvyko Jono vestuvės su jąja, o rudenį gydytojų patariamam Jonas išvyko į Šveicariją, į Žüricho miestą, ten mokėsi universitete jau grynai literatūros dalykų. Ir čia gyvenimo sąlygos buvo blogos: gyveno palėpėj, pusbadžiu, o sergančiam džiova tatau visai suardė sveikata. Žmona vos gyva parsivežė Lietuvon, apgyvendino Rozalimo pušynuose, kur šiek tiek pasitaisė.

Rudenį išvažiavo į Zakopaną. Galicijoje, pasigydyti Tatrų kalnų oru. Sveikata vis ėjo blogyn. Gydytojai patarė parsivežti Lietuvon, žmona ten nuvyko pati slaugyti; sykių buvo parsivežusi 1906 m. Lietuvon, bet vėl grįžo į Zakopaną.

Geresnis oras, rūpestinga žmonos globa pataisė sveikata, nuramino nervus. Dėl to 1905-6 metais galėjo ko daugiausia rašyti – lovoj gulėdamas žmonai diktavo, o ji rašė.

Sakė jįsai apie tai, ką buvo matęs, jautęs, pergyvenęs; būdamas svetur, matė Lietuvos vaizdus, gimtąją šalį, kur mažas bėginėjo, kur buvo viskas brangu ir miela, o viso to dabar ligos patalė gyvo mis akimis matyti negalėjo.

Mirė Zakpane 1907.XII.8 d.

A. Janulaitis

MŪSŲ KALBA

„...NECESSARIA EST LINGUA LITUANICA...“

Apie lietuvių kalbą Vilniaus universitete XVII a.

Tesinys iš pračio numerio

Kaip žinoma, noviciatas buvo skirtas kandidatų į jėzuitus išbandymui (domus probationis). Pagrindinis dėmesys čia buvo skiriamas dvasiniams dalykams, psichologiniam-metodiniam būsimųjų ordino narių parengimui. Mokymasis apsiribojo infimoje išeitų dalykų, visų pirma lotynų kalbos, pakartojimu. Tai, kad generolas davė nurodymą įsteigti noviciate akademinius būrelius, reikia laikyti ypatingu reiškiniu, rodančiu nepaprastą tautinių kalbų žinojimo reikmę aptariamuoju laikotarpiu. Nepaneigia šis faktas galimybės, jog akademiniai kalbų būreliai veikė ir Universitete. Juo labiau, kad jį baigusiu laukė darbas liaudies, paprastų žmonių tarpe, kur šnekama buvo gimtąja kalba. Lietuvių kalbos mokėjimas būsimiems pamokslininkams ir misijonieriams buvo būtinybė, kurią jėzuitų ordino vyresnybė nuolat pabrėžė. Labai reikšminga šiuo klausimu yra generolo M. Viteleskaus 1639 metų instrukcija, skirta vizitatoriui Kristupui Korencigui (Corenzig). Devintajame šios instrukcijos punkte sakoma: „Reikia pagalvoti, koku būdu Žemaitija galėtų būti geriau apmokoma. Kaip parengti „darbininkų“, mokančių jos kalbą. Panaši padėtis yra Kurše ir Žiemgaloje. Dar menkesnė Maskvos žemėje, kur tačiau, jeigu ką nors įmanoma padaryti, nereikia gailėtis jokių pastangų“. Apmokymą čia reikia suprasti kaip krikščioniškųjų tiesų aiškinimą ir vertimą vietinių gyventojų į krikščionybę. Kaip matyti iš jėzuitų ordino metraščių (Annuae litterae), dar XVIII a. Žemaitijoje ir įvairiose Lietuvos vietose buvo gajos pagonybės liekanos. Jausdama lietuvių kalbą mokančių kadru trūkumą, Lietuvos provincijos kongregacija 1628 m. kreipėsi į generolą su prašymu, jog tiems asmenims, kurie gerai moka lietuvių kalbą ir turi bent vidutinį talentą sakyti pamokslus, būtų sudarytos lengvatos filosofijos ir teologijos studijose, t. y. būtų leista išeiti sutrumpintą šių dalykų kursą: filosofiją — per 2 metus (privalomi — 3), teologiją — per 2 arba 3 (privalomi — 4). Generolas palankiai pažiūrėjo į šį Lietuvos jėzuitų prašymą, pagyrė jų rūpinimąsi lietuvių kalbos mokymu, tačiau, negalėdamas priimti kokio nors bendro nutarimo tuo klausimu, leido taikyti minėtas nuolaidas šešiams studentams, gerai mokantiems lietuvių kalbą, taip pat nurodė, jog ateity kiekvienu tokio atveju būtų kreiptasi į generolą ir gautas jo sutikimas.

Taigi tikybiniai utilitariniai jėzuitų ordino tikslai pasitarnavo šiuo atveju lietuvių kalbos labui, o konkrečios priemonės, kurių buvo imtasi, prisidėjo prie lietuvių kalbos ugdymo ir platesnio vartojimo viešajame gyvenime. Provincijolas Mikalojus Lenčickis, vizitavęs Vilniaus akademiją 1634 m. liepos mėn., paliko memorialą, kuriame sakoma: „Tie, kurie moka lietuvių kalbą, tiek mokytojai, tiek mokiniai, pamokslus refektoriume tesako ne lenkiškai, o lietuviškai“. Tas pats reikalavimas — sakyti bent dalį ar pusę pamokslų lietuvių kalba — pabrėžiamas M. Šmelingo (1647.VII.30) ir P. Bocheno (1691.VIII.2) memorialuose. Mokyti sakyti pamokslus lietuviškai, stiprinti lietuvių kalbos teorines žinias ir praktinius įgūdžius kaip tik ir buvo pagrindinė akademinio lietuvių kalbos būrelio paskirtis. Didžiausias sunkumas, su kuriuo susidurdavo lietuviškų pamokslų sakytojai, buvo terminologijos, atitikmenų įvairioms teologinėms sąvokoms stoka. J. Lebedys, aptardamas lietuviškos akademijos veiklos pobūdį, pažymėjo: „Raštija lietuvių kalba tuomet dar nebuvo gausi, literatūrinė kalba palyginti neseniai pradėjusi formuotis, todėl ir gerai gimtąją kalbą mokančiam buvo sunkoka kai kuriuos dalykus išreikšti, rasti žodžių naujoms, abstrakčioms sąvokoms [...]“. Lietuvių kalbos akademija turėjo suvaidinti čia svarbiausią vaidmenį. Klasikinis-filologinis jos narių išsilavinimas, didelis dėmesys retorikai, žodžio menui, kalbos taisyklingumui turėjo teigiamai atsilipti visai tos akademijos veiklai“.

Taigi akademinis lietuvių kalbos būrelis Vilniaus universitete buvo vienas iš svarbiausių veiksmų, skatinusių lietuvių literatūrinės kalbos formavimąsi. Čia per pratybas buvo kuriami ne tik nauji žodžiai, sąvokos, definicijos, bet ir kūrėsi raštijos lietuvių kalba tradicijos, gimė, tikriausiai, ne vienas kūrybinis sumanymas: versti į lietuvių kalbą, rašyti lietuviškai. Tuo labiau, kad jėzuitų ordino vyresnybė skatino literatūriniam darbui, vadovaudamasi, aišku, savais sumetimais. Klaudijaus Akvavivos laiške ordino provincijolams (1613.V.28) sakoma: „...galima tikėti būsiant jaunimui naudinga, jei kas nors paims į rankas kokio nors šventojo garsų pamokslą ir jį lyg savo išdėstys gimtąja kalba“. Panašus pageidavimas išreikštas J. Argentaus memoriale (1614.V.5), skirtame Vilniaus jėzuitų kolegijai: „Jei kolegijoje atsirastų žmo-

SENIAUSI UNIVERSITETAI

Šiomet Vilniaus universitetas mini 400 m. sukaktį. Europos seniausio universiteto vardą turi Anglijos Oxfordas, įsteigtas 1249 m. Garsusis Paryžiaus Sorbonos universitetas senumu yra antrasis, įsteigtas 1268 m. Vidurio Europoje seniausi universitetai yra Prahos, įsteigtas 1348 m., Krokuvos 1364 m. ir Vienos universitetas, įsteigtas 1365 m. Seniausias Vokietijos universitetas yra Heidelbergo,

įsteigtas 1385 m. O Karaliaučiaus universitetas, kuriame įsteigimo metais profesoriavo ir du lietuviai, buvo įsteigtas 1544 m. Tie du lietuviai buvo Abromas Kulvietis, dėstęs graikų kalbą ir Stanislovas Rapalionis, dėstęs teologiją. Estijoje Tartu universitetas buvo įsteigtas 1632 m., o Maskvos universitetas tik 1755 m. Amerikoje seniausias universitetas yra Harvardas, įsteigtas 1636 m., o pagarsėjęs Columbijos universitetas 1754 m.

Senajo Vilniaus universiteto Didysis klemas.

gus, kuris sugebėtų sukurti lietuviškų ir lenkiškų eilių, išdėstančių krikščionių doktriną, tai tegu sukuria ir tegu supažindina su jomis kitas kolegijas“. Neliko šie pageidavimai be atgarsio. Užtenka čia prisiminti Jono Komparskio, K. Sirvydo, J. Jaknavičiaus, P. Šrubausko, G. Šimkevičiaus veiklą ir darbus. Apibendrinant tai, kas pasakyta, norėtusi išskirti keletą esminių momentų. Lietuvių kalba Vilniaus universitete nebuvo dėstomoji kalba (kaip ir bet kuri kita tautinė kalba, pvz., lenkų), todėl nėra reikalo kalbėti apie lietuvių kalbos katedros egzistavimą. Yra duomenų, jog lietuvių kalba buvo vartojama Valerijono bursoje ir žemesnėse Universiteto klasėse. Tą patvirtina Sirvydo atvejis. J. Lebedžio cituotas raštas leidžia manyti, jog lietuvių kalbos papildomai buvo mokomasi noviciate. 1614 m. Jono Argentaus memoriale reikalaujama įvesti Vilniaus universitete lietuvių, latvių ir estų kalbų pratybas, o tai praktiškai reiškė mokslinių būrelių (academiae) steigimą.

1612 m. Mucijus Viteleskus savo memoriale pritaria tų būrelių veiklai ir ją skatina, pažymėdamas jų naudą ir reikalingumą. 1628 m. Lietuvos kongregacijos prašymu šešiams asmenims, mokantiems lietuvių kalbą, sudaromos lengvatos tęsti filosofijos ir teologijos studijas. 1634, 1647 ir 1691 m. memoriais reikalaujama, kad asmenys, mokantys lietuviškai, sakytų pamokslus refektoriume gimtąja kalba.

Visi šie faktai leidžia daryti išvadą, jog lietuvių kalbos mokymas Vilniaus universitete nebuvo paliktas likimo valiai, o turėjo nuoseklų ir metodiškai pagrįstą pobūdį. Reikalingumas parengti dvasininkų, kurie mokėtų lietuvių kalbą ir galėtų sėkmingiau platinti Lietuvoje katalikų tikėjimą, vertė jėzuitų ordino vyresnybę ieškoti naujų kelių ir koreguoti mokymo sistemą. Kalbiniai būreliai arba „akademijos“ laikytini viena svarbiausių lietuvių kalbos mokymosi formų Vilniaus universitete XVII a. Trūksta kol kas duomenų pasakyti, ar ilgai ir kaip tie būreliai veikė.

BRISIAUS GALAS

Šaly dienadaržio durų ant didžiulės spalių krūvos guli senas Brisius — žilas, apžabalęs. Matyti jisai da mato, bet tik kaip per dūmus, ir savo žmogaus labai dažnai nebepažįsta. Sunki senatvė ir jam: visų užmirštas, apleistas. Patsai gerai jaučia, kad mažai kam bereikalingas. Bet, kiek galėdamas, rūpinas da būti naudingas. Nors nebeprigirdi, o sunkios blakstienos amžinai merkia jo traškanotas akis, tačiau vaiko nuo savęs snaudulį ir klauso. Beklausydamas apsnūsta... Ir girdi per miegą: šlama netoli, tartum eina kas svetimas... Sunkiai kelias senis Brisius iš guolio ir loja užkimusiu, mieguistu balsu.

— A tu, žabali, ar nenustosi... Savo žmogaus nebemato, — girdi jisai pažįstamą balsą.

Susigėdęs šiepia bedantį snukį, inkščia gailiai, tartum atsiprašydamas, ir, paspaudęs uodegą, vėl susiriečia guoly...

Jau nebe kartą Brisijų pajautos apgauna, jam gėdą padaro. Dažnai troboj, viduasly gulėdamas, sapnuoja jisai vagį ir vilką, kuriuos jaunas būdamas kadai vijo, ir jam pradeda regėtis, kad tie priešiniai vėl dabar tyko: kelia jisai tada savo seną galvą nuo kojų ir, tartum ko išsigandęs, netikėtai... suloja: am. am.

Ir netikėtai, vagies vietoj, girdi tik iš visų pusių iškalbinėjimo balsus: — a tai žilis. Visai iškvaišo.

Nežinodamas, kur dėtis iš gėdos, kelias jisai iš viduaslio ir, paspaudęs uodegą, lenda pasuolėn.

— Kur velkies? eik oran. — šaukia ant jo.

Ir Brisius, nuliūdęs, dūlina pro duris.

Dabar jisai bijo trobon ir beėti. Verčiau jau ant spalių gulėti: vis mažiau kitiems po kojom maišysis. Tiesa, troboj labai gera, pastalėj gulėti šilta. Bet kaulų graužti vistiek jau nebegali, o nuo musų ir tenai sunku senam apsiginti. Ir čionai, jo senatvės pasigailėję, atneša jam kartais kruopų geldelėj palakti, o ne — tai išalkęs eina pašalėmis tokio maisto kiesektų, j kurį seniau ir žiūrėti nežiūrėjo. Taip ir skursta senatvėj...

O juk buvo jaunas ir jisai, stiprus ir visų branginamas. Tada apsigint nuo žmonių negalėjo. Su juo vaikai žaidė, jį račiukuosna įsikinkę važinėjo: nepyko ant jų Brisius, kad ir kartais ir visai be reikalo jam skaudžiai suduodavo, — žinojo, kad mažas ir silpnas ir maža da teismano. Jį troboj kiekvienas j save šaukė ir duona penėjo, medžiotų su savim vedė. Ustovas ir varškės jam negailėjo, bet tik nuo jo namų nelėktų, galvijus dabotų. O kiek da, jau senas būdamas, juokų piemenims pridarydavo. Užmes jie, būdavo, ant Brisiaus galvos čerkasėlį ir turi, o vienam pasislėpti liepia; paskui paleidžia Brisijų ieškotų. Ir visados surasdavo, nors tasai už pusvarsčio, aukščiausioj eglės viršūnėj būtų pasislėpęs. Susekdavo jo pėdsakas, apuostydavo medį ir, pakėlęs aukštyn snukį, imdavo loti. Neidavo, kolei tasai nenulips. Pamatęs nulipantį, nesitverdavo iš džiaugsmo, šokinėdavo inkšdamas aplinkui ir sugrįžęs j piemenis, iškišęs liežuvį, žiūrėdavo tai j juos, tai j krepšelius: žinojo, kad iš tenai būtina gaus mėsos kruopelę ar duonos plutelę. Tačiau ir piemenys jį užmiršo....

Guli senas Brisius ant spalių ir sapnuoja. Mato jisai per miegą ančias, kurias jo šeimininkas šaudo, o jisai iš vandens neša. Ir tiek tų ančių daug, tokios jos riebios. Pramerkia Brisius akis ir saldžiai žiovauja, jas atsimindamas. Bet kaip gi jisai stebisi, iš tiesų priešais save šeimininką su šaudykle už pečių pamatęs. Savo akim nenori tikėti: tur būt, ir jį spanuoja...

(Pabaiga 8-am psl.)

Popiežius ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pijų valdytojus ir mokė bei reikalavo, kad visiems Lietuvos kunigams būtų įsakyta griežtai laikytis naujojo "Religinių bendruomenių statuto", kuris buvo paskelbtas jau po Helsinkio konferencijos nutarimų ir daug kur pažeidžia tikinčiųjų teises. Taip pat pažymima, kad netikėtai "atsisakė" buvęs Vilniaus arkivyskupijos apaštalinis administratorius mons. Č. Krivaitis, o jo vieton "išrinktas" sovietų režimui palankesnis kun. A. K. Gutauskas.

Toliau ELTA-PRESS 1-2 numeris plačiai informuoja apie "Katalikų Komiteto Tikinčiųjų Teisėm Ginti" — KKTG įsteigimą Lietuvoje. Komiteto pagrindiniai organizatoriai kunigai: J. Kauneckas, A. Svarinskas, S. Tamkevičius, V. Vėlavičius ir J. Zdebskis jau spėjo plačiai pasireikšti. Atskiru raštui jie kreipėsi į popiežių Joną Paulių II, išreikšdami savo ištikimybę Apaštala Sostui ir nurodydami šio komiteto siekimus bei tikslus. Toliau duodami kitų šio komiteto raštų vertimai, kurie buvo pasiųsti įvairiom

atsakingom sovietų institucijom, ginant Lietuvos tikinčiųjų teises. Pranešama taip pat ir apie kun. A. Svarinsko spaudos konferenciją Maskvoje, kurioje dalyvavo nemaža Vakarų spaudos atstovų. Jie šią konferenciją plačiai paskleidė Vakarų pasaulyje.

Dokumentinėje dalyje ELTA-PRESS pristato "Lietuvių socialinės grupės Helsinkio nutarimų vykdymui sekti" narius — jėzuitą kun. K. Garucką, E. Finkelšteiną, poetę-rašytoją O. Lukauskaitę - Poškienę. Viktorą Petkų ir Tomą Venclovą. Taip pat pateikiami šios grupės paskelbtų visų 12-kos dokumentų-pareiškimų pilni vertimai italų kalbon. Jų tarpe labai svarbios reikšmės turi du platūs komiteto memorandumai-pareiškimai apie žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoje, kurie buvo pasiųsti Belgrado konferencijos nariams 1977 metais. Lietuvos Helsinkio grupės dokumentų vertimai baigiami Onos Poškienės ir daugiau kaip 60 asmenų pasirašytu protesto raštu vyriausiam Lietuvos prokurorui, reikalaujant paleisti nekaltai suimtus lietuvių teisių gynėjus — Viktorą Petkų ir Balį Gajauską.

ELTA-PRESS 1-2 numeris baigiamas politinėmis žiniomis. Čia pateikiamas šių metų VLIKo atsišaukimas į pasaulio lietuvius ir Jungtinių Amerikos Valstybių užsienio reikalų ministerio Cyrus Vance sveikinimas Lietuvos atstovui Vašingtone dr. S. A. Bačkiui š.m. Vasario 16 šventės proga.

Paminklai popiežiui ir Putinui

Romoje jau pasirodė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios KRONIKOS" 34 nr. vertimas italų kalba. Jį parengė uolusis mons. Vincas Mincevičius, ELTA-PRESS leidėjas ir redaktorius. Vertimas atspausdintas 1978 m. 12-me ELTA-PRESS nr., kuris jau išsiuntinėtus Italijos laikraščių bei žurnalų redakcijom, radijo bendradarbiams, K. Bendrijos bei politikos veikėjams. Leidinio viršelį puošia dvi nuotraukos lietuvių paminklo popiežiui Pauliui VI atminti, kurį pastatė lietuviai Biržuose. Tai gražus lietuviškas koplytstulpis su simbolišku įrašu: "Didžiam Popiežiui Pauliui VI — tėviškai mylėjusiam žmoniją ir mūsų tautą — atminti".

ELTA-PRESS, pranešdama apie šio paminklo pastatymą, rašo: "Sovietai, okupavę Lietuvą, sunaikino dešimtimis tūkstančių gražiausių kryžių ir koplytstulpių, kurie puošė Lietuvos

pakeles bei gyvenvietes ir liudijo lietuvių tautos gilų religingumą bei liaudies meno meistrišką kūrybingumą. Paskutiniu metu lietuviškųjų kryžių naikimo akciją sovietai dar labiau suintensyvino. Garsusis "Kryžių kalnas" netoli Šiaulių jau kelis kartus buvo nusiaubtas, bet iš naujo, lyg stebuklingai, ten vėl atsiranda šimtai naujų kryžių. Jie statomi ir kiemuose bei šventoriuose, nors sovietai tai draudžia ir baudžia jų autorius bei savininkus".

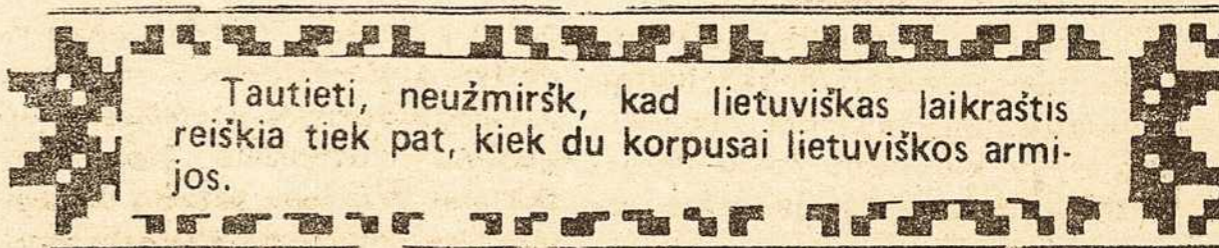
* * *

Paskiausiu metu, — nurodo ELTA-PRESS, — lietuviai, norėdami pagerbti žinomąjį lietuvių poetą Mykolaitį-Putiną, mirusį prieš keletą metų, nutarė ant jo kapo pastatyti kryžių. Bet kai kryžius buvo atgabentas į kapus, KGB agentai jį konfiskavo ir suėmė jo iniciatorę Emiliją Kvedaraitę. Vėliau ją patalpino ligoninėje ir paskleidė gandus, kad ji esanti psichiškai nesveika ir būsianti perkelta į psichiatrinę ligoninę. Lietuvos valdovai vietoj kryžiaus ant Mykolaičio-Putino kapo pastatė bronzinę statulą, kurios reikšmės niekas nesupranta. . . Tai sovietų kryžių baimei gerai tinka a. a. lietuvių tautos garsiojo dainiaus Maironio žodžiai: "Kas bijo šešėlių, šešėlius temato. Tas Dievo galybės tikrai nesu-prato! . . ."

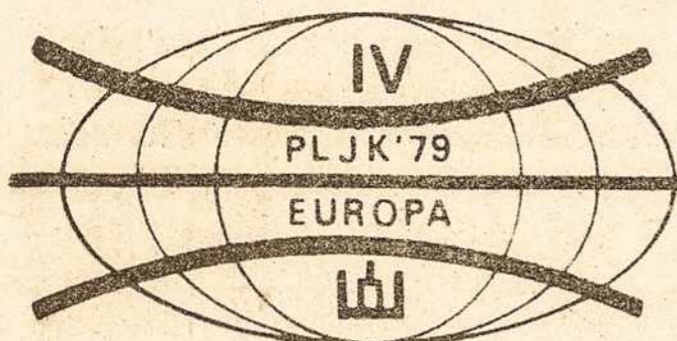
Kituose ELTA-PRESS puslapiuose pateikiamas pilnas "LKB Kronikos" 34 nr. vertimas itališkai. Pradžioje italų visuomenė supažindinama su lietuvių tautos užuojauta Vatikano valstybės sekretoriui kardinolui Vilnot dėl Pauliaus VI-jo mirties. Lietuvos katalikai didžiai vertina mirusio popiežiaus nuopelnus K. Bendrijai ir jo meilę lietuvių tautai. Ypač dėkojama už leidimą įrengti Šv. Petro bazilikoje lietuvių koplyčią su Aušros Vartų Marijos paveikslu, už mišiolių ir brevijorių atsiuntimą Lietuvos kunigam ir už nuolatinių rūpestį Lietuvos likimu.

Ilgesnius ar trumpesnius straipsnius šiomis temomis paskelbė Milano dienraščiai "Europeo", "La Note", "Candido", Romoje — "Il Tempo", "Il Secolo d'Italia", Torine — "La Stampa" ir daugelis kitų savaitraščių ar žurnalų. Pažymėtina, kad daugelis italų spaudos agentūrų pageidauja atitinkamų iliustracijų, vaizduojančių dabartinę padėtį Lietuvoje. Kas turėtų nuotraukų, gautų iš Lietuvos, labai pasitarnautų šiam reikalui, pasiųsdami ELTA-PRESS informacijų centrui Romoje.

Tėviškės žiburiai

Tautietai, neužmiršk, kad lietuviškas laikraštis reiškia tiek pat, kiek du korpusai lietuviškos armijos.

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

IV Weltkongreß der Litauischen Jugend
IV LITHUANIAN WORLD YOUTH CONGRESS

Jaunimo kongreso žinios Jaunimas turi rasti savitą kelią

Atstovų ir dalyvių registracijos anketų paaiškinimuose įsibrovė klaida – stovyklos telefono numeris. Dabar pranešam, kad stovyklos raštinės telefono numeris bus (01) 891 2020. Raštinė veiks nuo liepos 9. Anksčiau paskelbtas telefono numeris yra St. Mary's kolegijos raštinės. Jo niekas neturi naudoti.

Primename turistams, kad Vokietijoje iš anksto užsisakius viešbutyje kambarį, paprastai atvykimo dieną reikia iki 7 val. vakaro prisistatyti, arba viešbučiui aiškiai pranešti, kada atvykstat. Išvykstant reikia iki 11 val. ryto išsikraustyti.

IV PLJK prezidiumo reikalų vedėjas Kęstutis Ivinskis užmezgė ryšį su vokiečių spaudos ir radijo atstovais, informuodamas juos apie būsimąjį mūsų Kongresą. Sekančiom savaitėm jis paruoš trumpas informacijas vokiečių kalba apie Lietuvą, lietuvius išeivius ir lietuvių jaunimą ir jas įteiks vokiečiams žurnalistams.

Pagal informacijas gautas iš Šiaurės Amerikos ir pagal skaičių užsiregistravusiųjų IV PLJK būstinėje Lietuvių Vasario 16 Gimnazijoje atrodo, kad norinčių dalyvauti stovykloje bus daugiau negu bus galima sutalpinti. Stovykloje galės dalyvauti daugiausia 450 jaunuolių.

Brazilijos išrinkti atstovai susirinks kiekvieną sekmadienį diskutuoti kiekvieno atstovų paruoštas temas. Pirmas susirinkimas buvo nustatytas Kovo 25 d., 7 val., nakties. Tie susirinkimai buvo paruošti BLJS iniciatyva kartu su atstovų kooperacija.

Sandra Saldytė

Gabija Juozapavičiūtė iš Toronto, Pas. Lietuvių Jaunimo sąjungos pirmininkė, ir Andrius Šmitas iš Vokietijos, Pas. Liet. Jaunimo kongreso rengimo pirmininkas, susitikę Chicagoje aptarti Jaunimo kongreso reikalus.

• IV PLJK kultūrinė komisija pasiskirstė pareigomis. Pirmininkas Algis Stankus-Saulaitis susirašinėja su Š. Amerikos menininkais bei visų kraštų jaunimo sąjungų pirmininkais. Komisijos vicepirmininkė Kristina Pauliukevičiūtė susirašinėja su Europos bei P. Amerikos menininkais. Manfredas Šiušelis yra ryšininkas tarp šios komisijos ir techninės komisijos. Rainis Valiūnas yra komisijos protokolu sekretorius.

• IV PLJK techninės komisijos posėdis įvyko sausio mėnesį pas V. Damijonaitį. Aptarė komisijos uždavinius IV PLJK metu ir pasiskirstė darbais.

• Vasario 16 gimnazijos mokinės prisideda prie kongreso ruošos darbų. Informacijos komisijos pirm. Marytei Šmitienei padeda Lolita Kudirkaitė ir Gintarė Kerelytė (abi iš JAV) bei Karina ir Petra Langytės (abi iš V. Vokietijos).

• V. Vokietijos lietuviams išsiuntinėta per 800 bendraraščių, kuriuose surašyta IV PLJK programa, datos bei kainos.

• IV PLJK uždarymo šokiai įvyks Frankfurte liepos 28 d. Šokiams užsakytas 13 žmonių orkestras su dainininke. Šis orkestras gros didžiojoje salėje. Mažesnėje salėje gros Paulius Petrikaitis.

Į klausimus atsako V. Bartusevičius, IV lietuvių jaunimo kongreso studijinės programos vadovas

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošą vyksta pilnu tempu Vokietijoje. Norėdama gauti smulkesnių informacijų, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjunga kreipėsi į V. Bartusevičių, kongreso akademinės bei studijinės programos komisijos pirmininką. Klausimai liečia studijų d'enas, kurios vyks 1979 m. liepos 19-27 d.d. Altenberge, Vakarų Vokietijoje.

— Kuriuo tikslu rengiamas ketvirtasis lietuvių jaunimo kongresas?

— IV PLJK rengėjų komitetas patvirtino sekantį jaunimo kongreso tikslą, kuris suglaustai skamba taip: "Naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išeivijos veikloje". Tai reiškia IV PLJ Kongrese bus bandoma lietuviško jaunimo veiklai duoti pagrindą ir kryptį, bus bandoma persvarstyti savo padėtį ir nustatyti ateities perspektyvas. Jaunimas turės pasisakyti, kaip jis supranta savo tautinius uždavinius ir jiems siekti būdus, ką jis mano apie lietuviškos išeivijos ateitį ir savo vaidmenį joje.

Trumpai: kongrese jaunimo atstovai turės priimti JAUNIMO VEIKLOS GAIRES.

Kongreso tikslo vykdymas apima tris tarpsnius:

1. prieš kongresą: realios jaunimo padėties išeivijoje analizė ir veiklos gairių svarstymas;
2. per kongresą: veiklos gairių priėmimas;
3. po kongreso: veiklos gairių pritaikymas atskiruose kraštuose ir jų įgyvendinimas.

Kokie motyvai vertė pasirinkti tokį tikslą, yra sudėtingas klausimas ir nežinau, kiek man pavyks tai trumpai paaiškinti.

Pirmiausia, jaunimas niekad aiškių savo veiklos gairių neturėjo (tik atskiros jo dalys — įvairios organizacijos, kurios betgi svarbias pasireiškimo dalis iš savo veiklos yra išjungusios). Antrasis jaunimo kongresas įsteigė jaunimo sąjungą, visai nepramatydamas, kokius uždavinius šioji turėtų atlikti. Trečiasis kongresas pateikė visa katalogą daugiau ar mažiau konkrečių darbų, nesvarstydamas, koks turėtų būti visų šių pastangų galutinis tikslas. To-

dėl visai natūraliai buvo prieta išvada, kad atėjo laikas jaunimo sąjungos veiklai duoti aiškesnius rėmus ir pagrindimą. Taip reikėtų suprasti pasirinktą tikslą "naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo veiklą", kad jaunimas pagalvotų ir nusistatytų, kam ir kodėl jis vienaip ar kitaip reiškiasi.

Kita priežastis, kuri pateisina pasirinktą tikslą, yra ta, kad mes priėjome lūžtinį laikotarpį savo istorijoje. Šiuo laiku mūsų bendruomenėje vyksta spartus pasikeitimas kartu, savyje labai skirtingų viena nuo kitos. Karta, kuri augo ir subrendo dar nepriklausomos Lietuvos laikais, sparčiai retėja. Didėja ta visuomenės dalis, kurios orientaciją ir visą vertybių sistemą apsprendžiantis socialinės, politinės ir apskritai kultūrinės partitės bei išgyvenimo laukas yra jau pats išeivijos gyvenimas. Ją formavę išoriniai, istoriniai ir politiniai veiksniai buvo radikaliai skirtingi nuo vyresniosios kartos. Todėl neįmanomas paprastas perėmimas to, kas vyresniųjų yra padaryta, sukurta. Jaunimas turi jieskoti savo kelio, savitos veiklos, kitaip jo dauguma lietuviams žus. Tai, žinoma, nereiškia visiško ligšiolinio kelio paneigimo, jaunimo atsiskyrimo nuo vyresniųjų. Priešingai, juo daugiau bus bendradarbiavimo, juo geriau. Bet praktiškai pasirodė, kad jaunimui yra sunku įsijungti į svetima patirtimi pagrįstą veiklą. Atrodo, vienintelis kelias neleisti didesnei jaunimo daliai išsijungti iš lietuviško gyvenimo yra atverti jam ištisus savitos veiklos plotus.

— Studijų dienos rengiamos tiksliai kongreso atstovams. Kokios temos nustatytos diskusijoms? Kokie paskaitininkai?

— Pagrindinis kongreso tikslas bus vykdomas studijų dienoje. Ten susirinkę viso laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo rinkti atstovai svarstys savo reikalus ir darys nutarimus. Kadangi sekančiame kongrese yra užsibrežta priimti JAUNIMO VEIKLOS GAIRES, todėl į klau-

(Nukelta į 7 psl.)

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

BRAZILIJOS L. BENDRUOMENĖS POSĖDIS

Pirmininkaujant Valdybos Pirmininkui p. J. Tatarūnui ir dalyvaujant Valdybos nariams ir Tarybos Pirmininkui p. Adv. A. Sliesoraičiui, Revizijos Komisijos narys, kapit. J. Čiuvinas, padarė platų pranešimą apie besiantinančios IV Imigrantų Olimpiados Kultūrinės ir Sportinės parodos atidarymą, kviesdamas Br. L. Bendruomenės Valdybą, būti Kultūrinės ir Sportinės Olimpiados globėja. Kapit. J. Čiuvinas, plačiai nušvietė parodos reikalingumą ir jos svarbumą, pabrėždamas, kad tai yra sėkmingiausias kelias garsinti Tėvynės vardą ir informuoti Brazilijos visuomenę apie dabartinę Lietuvos padėtį. Ši paroda jau bus 9-ji, neskaitant ankstybesnių. Pastarąsias aštuonias suruošė kapit. J. Čiuvinas, nesigailėdamas nei savo lėšų, nei savo begalinio triūso, ir yra dėkingas visiems, kurie savo dalyvavimu, palengvino jam šį darbą. Kadangi šių metų pabaigoje, kapit. J. Čiuvinas sueina 80 metų amžiaus, ir Dievulis jį dar leidžia dirbti kolonijos ir Tėvynės labui, visgi jis mano sau pavelyti ilgesnes atostogas. Todėl jam prašant Valdyba nutarė sudaryti Komitetą iš 5 asmenų, kurie padės jam organizuoti šių metų parodą "Bienal" patalpose, ir, jei bus reikalinga, ateinančiais metais Komitetas, suruoš 10-ją parodą. Šiais metais parodoje dalyvauja apie 80 Tautų, tame skaičiuje ir Lietuva, Latvija ir Estija lygiomis teisėmis su visomis laisvomis pasaulio Tautomis. Mūsų trispalvė ir šiais metais plevesuos viso Pasaulio Tautų šeimos tarpe.

IV Imigrantų Olimpiada prasidės š.m. rugpiūčio mėn. 10 d. ir baigsis 17 d. rugpiūčio, o nuo 18 iki 27 d. rugpiūčio tęsis sportinė Olimpiada, kurioje manoma dalyvaus dar didesnis būrys lietuvių kilmės sportininkų, vadovaujant sportininkui Vytautui Tumui, kuris ir pernai gražiai suorganizavo mūsų sportininkus ir jie visi puikiai pasirodė, su naujais sporto rūbais III-je Imigrantų Olimpiadoje.

Dabar, kapit. J. Čiuvinas, kartu su naujai išrinktu Komitetu, pradės kultūrinės parodos organizavimą. Manoma, kad ši paroda bus labai įdomi, nes turėsime daug naujenybių.

Per visas parodas, kiek jų jau buvo suruošta, atsilankė apie 1/2 milijono žmonių, su puikiausiais atsiliepimais ir pagyrimais, nes daugeliui žmonių, ypač mokslus einančiam jaunimui, pirmą kartą teko girdėti apie šią mažytę didvyrišką Tautą, kurios istorija siekia 3 000 metų prieš Kristų.

Šiomis dienomis, vienas žymus brazilas, pareiškė kapit. J. Čiuvinas, sakdamas, kad Jūs lietuviai, už savo darbštumą ir nepalaužiamą laisvės troškimą, esate verti vadintis Gedimino ir Vytauto Didžiojo ainiams.

Antrajame dienotvarkės punkte, kapit. J. Čiuvinas pasiūlius, buvo svarstomas minėjimas 14 birželio liūdnyjū įvykių, arba Tautos Gėdulo dienos minėjimas.

Nutarta suruošti "Lituanikos" padangėje, gamtos ir neužteršto oro prieglobstyje, pamaldas su šv. Mišiomis už mirusius kankinius, plevesuojant Brazilijos, Pabaltijo ir kitų pavergtų Tautų vėliavoms, kaip laisvės simbolams. Apie šį minėjimą smulkiau sekančiuose "Mūsų Lietuvos" numeriuose.

Taip pat "Mūsų Lietuvos" numeriuose bus skelbiamos programos ir kitos žinios apie IV Imigrantų Olimpiados kultūrinę ir sportinę parodą. Kultūrinės parodos metu bus įvairūs visų kolonijų folkloriniai pasirodymai. Lietuviai manoma galės pasirodyti su abiem tautinių šokių ansambliais ir jaunimo chorą, nes vadovė p-lė Kr. Valavičiūtė, p. kapit. J. Čiuvinas kviečiant, maloniai sutiko dalyvauti.

Tikime, kad šiais metais kaip ir visuomet, visi, kas tik galės, prisidės savo eksponatais ir savo asmeniu apsilankymu parodys savo solidarumą ir pagarbą lietuvių darbo dalyviams, kolonijos ir Tėvynės vardą begarsinant.

Apsvarsčius dar nekuriuos bėgamus Bendruomenės reikalus, posėdis buvo baigtas su pakeltu ūpu, nes nauja Valdyba užsibrėžė, tarp kitų darbų, dar ir šiuos didelius darbus kolonijos ir Tėvynės naudai ir garbei.

Angela Joteikaitė
Br. L. Bendruomenės Sekretorė

PLB Valdyba pamažu plečia savo veiklą ir darbus įvairiose lietuviško gyvenimo srityse, norėdama sustiprinti tautinės sąmonės išlaikymą, Lietuvos laisvės kovą ir tarpusavio ryšius tarp įvairiuose kraštuose gyvenančių lietuvių. Šiuo metu ypatingas dėmesys skiriamas IV-jam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, planuojamos švietimo darbuotojų ir kultūrinių vienetų kelionės į kitus kraštus ir atliekami paruošiamieji darbai įgyvendinti lietuvių informacijos centrą.

Dr. Algis Paulius, PLB vicepirmininkas ir Jaunimo Kongreso Finansų Komiteto pirmininkas, kovo mėnesio pradžioje išsiuntė visoms JAV LB apylinkėms aukų lapus, pagal kuriuos bus renkamos aukos IV-jam Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui paremti. Kartu išsiųstos visokios informacijos apie patį Jaunimo Kongresą. Iš JAV LB apylinkių tikėtasi gauti 62,700 dol., iš centrinių JAV lietuvių organizacijų 7,300 dol., iš loterijos 7,000 dol. ir kitų pajamų 3,000 dol., viso 80,000 dol. iš JAV lietuvių. Aukotojai, paaukoję 25 dol. ar daugiau, gaus specialius kvitus nuo mokesčių nurašymui. Aukų rinkimo komisijoje dirba S. Džiugienė, M. Jakaitis, V. Lapienė, dr. K. Ambrozaitis, dr. O. Balukas, V. Garbonkus, A. Kassel, dr. F. Kaunas, dr. P. Kisielius, I. Mažeikaitė, V. Mažeikienė, K. Milkovaitis, dr. A. Razma, M. Remienė ir dr. J. Valaitis.

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Finansų komitetas, vadovaujamas PLB Valdybos vicepirmininko dr. Algio Pauliaus, išsiuntinėjo visoms JAV LB apylinkėms laiškus su aukų lapais, prašydamas apylinkių paramos Jaunimo Kongresui.

Naujasis PLB Valdybos narys sporto reikalams yra gimęs 1926 metais Kaune, Lietuvoje. Į Chicago atvyko 1950 m. ir 1951 m. buvo vienas iš trijų asmenų, kurie įsteigė Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Sąjungą. 1951 m. įsteigė Chicagos sporto klubą "Ateitį" ir jam vadovavo. Vėliau buvo ilgametis sporto klubo "Neris" pirmininkas, dabar yra to klubo globėjas ir treneris. Buvo dvi kadencijos ŠALFASS Centro Valdyboje, 12-ka metų Vidurio Vakarų sporto apygardos vadovas, tas pareigas eina ir dabar. Žiupsnys suorganizavo daugelį sporto žaidynių ir 1973 vadovavo sėkmingai moterų tinklinio komandos išvykai į Europą. JAV Lietuvių Bendruomenėje dirba dvi kadencijas LB Marquette Parko apylinkės valdyboje ir vieną kadenciją JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdyboje. Dabar Zigmąs Žiupsnys su savo sportiniu ir bendruomeniniu patyrimu atėjo dirbantis PLB Valdyboje.

Daug lietuviško jaunimo iš JAV ir Kanados vyksta į IV-jį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą 1979 m. liepos mėnesį Vakarų Europoje. Iki 1979 vasario 16 į Jaunimo Kongreso stovyklą prie Londono, Anglijoje jau buvo užsiregistravę 218 jaunuolių iš JAV ir 75 iš Kanados. Registracija vyksta ir toliau, kreipiantis į PLB Valdybos raštine: IV PLJK, c/o PLB, 5620 So. Claremont Ave., Chicago Illinois 60636, telef. (312) 778-2200

JAV LB BOSTONO APYGARDOS suvažiavime naujon valdybon išrinkti: Juozas Kapočius, inž. Apolinaras Treinys, jaunosios kartos atstovė Daiva Izbickaitė. Jiem palikta telsė kooptuoti daugiau narių. Pirmininko pareigos teko J. Kapočiui, lietuviškųjų enciklopedijų leidėjui. Džiaugimasi, kad į visuomeninės veiklos dirvonus vėl grįžo J. Kapočius, anksčiau buvęs LB tarybos pirmininku.

Kapt. J. Čiuvinas su jaunimu laukia II-os Emigrantų Olimpiados parodos pradžios.

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

TO LI MIEJI KVA DRA TAI

KOLCHOZŲ "SAVANORIAI"

Rašymas į kolchozus valsčiuose buvo gerai apgalvotas ir parengtas. Visi valsčiaus tarnautojai įjungti ir turi šiame darbe dalyvauti. Sušaukia juos, paaiškina reikalą, paskirsto brigadomis, ir turi važiuoti į kaimus kolchozų steigti.

Iš valsčiaus brigados buvo išleidžiamos su parengtu planu ir numatytais asmenimis į kolchozo pirmininkus, brigadierius ir kitus pareigūnus. Čia daugiausia stengėsi parinkti žmones, kurie buvo populiariausi savo kaimynų tarpe, pasižymį sąžiningumu ir turį jų pasitikėjimą.

Šitaip jie tikėjosi, jog žmonės turės daugiau noro eiti į tokius kolchozus. Į vieną kolchozą įungtą tokį skaičių ūkininkų, kad jų visų žemės plotas vidutiniškai sudarytų apie 400-500 ha. Pasitaikydavo, kad viena pusė kaimo pakliūva į vieną, o kita į kitą kolchozą.

Agitatorių brigados vyko dienos metu į kaimą per seniūną sušaukia gyventojus ir, išaiškinusios reikalą jungtis į kolchozus, duoda gyventojams pasirašyti pareiškimus.

Ten jau iš anksto buvo atspausdinta blankas su žodžiais: 'Prašau mane priimti į kolchozą'. Čia pat reikėjo parašyti turimos žemės kiekį ir išvardinti inventorių, su kuriuo į kolchozą įstoji.

Gyventojai nesirašė tų pareiškimų. Net klausyt neklausė, ką jiems aiškina koks nors tipelis, kuris neatskiria avižos nuo miežio. Bet komunistai taip išgudrėjo, jog paskui per susirinkimus taip ilgai žmones išlaikydavo salėje, ligi šie pasirašo. Žmonės vistiek sunkiai rašėsi, ypač mažžemiai spurdėjo. Girdi, Smetonos laikais čia tie dvarai mūsų kraują gėrė, dabar ir vėl į dvarus rašo. Žinoma, jie, taip sakydami, tyčia minėjo "Smetonos dvarus", pačių komunistų vartotais žodžiais norėdami atsikalbėti nuo kolchozų, nors tais laikais dvarai jau buvo išskirstyti.

Bet tai nieko nepadėjo. Turėjo rašytis verkdami. Paskui valdžia "siūlo" sudaryti ir kolchozo pareigūnų sąstatą, ir "visi" tučiuojau jį "patvirtina". Tie "rinkimai" vyksta šitaip:

Agitatorius: — pirmininku siūloma išrinkti tą ir tą (vardas ir pavardė). Kas prieš?

Žinoma, kas gi sakys ką prieš. Tas pats su brigadieriais, sandėliu vedėjais ir kt.

Tik ne visur vienodai sekėsi. Kad ir parą kitą išbuvę susirinkime, ūkininkai vistiek nesirašo ir gana. Tada komunistai pradėjo "suvisuomeninimo" akciją. Jie atima ūkininkui gyvulius ir kitką, ką šis turi vertingesnio, ir kelia jį į kitą vietą, į tuščius namus, dažnai jau prieš tai išvežtų ar pabėgusių šeimų. Jie sako, kad tie neklaužados su savo žeme negalį pasilikti čia maišytis tarp kolchozo. Žmonės, tiesiog šaukdami iš skausmo, skirdavosi su savo trobomis.

Vėliau ir patys ūkininkai jau pragudrėjo. Pamatę agitatorių brigadas, traukiančias į kaimą, bėgdavo iš namų, kad atėjęs seniūnas, nerastų ir tuo pačiu nereikėtų į tokį susirinkimą eiti. Nesulaukę žmonių, patys enkavedistai eidavo jų ieškoti. Čia jiems buvo gera proga pasiplėšikauti.

Trobos suradę tik vaikus, jie, klausdami "Kur papa", išverčia spintas, išmaišo trobas, jokio geresnio daiktelio nepalikdami. Vaikai, pamatę ginkluotus, persigandę verkia. Tvirtuose mykdavo nešerta karvė ar žviegia paršelis, nes žmonės, išbėgę slėptis, užtrunka ilgiau, kol tik "bėda" praeina.

Ir toks verbavimo būdas pasirodė nesėkmingas. Tada ūkininkas pavardėmis šaukė į valsčių ir čia, ne vieną uždare. taip ilgai laiko, ligi šie galutinai netekę kantrybės, ima ir pasirašo.

Po to valsčiaus raštinėje pasitaikydavo ir tokių vaizdų. Atbėga verkdamas moteriškė ir aiškina, jog tuo metu, kai ji, vyrui nesant, namuose, prie sienos priremta, pasirašė pareiškimą. inventoriaus są-

rašuose buvo dvi kiaulės. Dabar gi esanti tik viena. Mat, vyras per tą laiką pasiskubino vieną parduoti ir pasidaryti pinigų, kad nors keltų rublių turėtų kišenėje. Kolchozan pakliuęs. Ji nusiminusi, kas bus.

JAUNIMAS TURI RASTI SAVITĄ KELIĄ

simą galima tik taip atsakyti: bus svarstomos visos temos, kurios atstovams atrodys svarbios, kadangi veiklos gairėse turės atsispindėti visos svarbiausios jaunimą liečiančios problemos. Mes stengsimės, kad kraštų atstovai į kongresą jau atsivežtų savo veiklos gairių projektus, nes visų klausimų per 6 dienas yra neįmanoma iš esmės svarstyti. Prieš svarstant kiekvienos iš trijų sričių (politinės-visuomeninės-kultūrinės) veiklos gaires, atstovai bus į problematiką įvedami dviem paskaitom ir vienu bendru simpoziumu. Paskaitų temos yra paskelbtos atskirai. Paskaitininkų pavardės dar neskelbtinos, kadangi dar ne visi sutiko — vedamos derybos.

— Kaip galvojate paveikti dalyvius, kad kuo daugiausia jų įsijungtų į programą?

— Nežinau, ar tai mūsų uždavinys studijų dienų dalyvius vienaip ar kitaip įtaigoti. Jie yra laisvai rinkti jaunimo atstovai ir atsakingi savo rinkėjams, ne mums. Mūsų uždavinys yra tik sudaryti sąlygas, kad atstovai galėtų dirbti. Ar jie tai darys, mums mažiau rūpi. Parengdami programą, mes gavome nurodymus, kad tai būtų darbo dienos — laisvalaikio bus mažai. Prie sąlygų sudarymo priklauso atitinkamų patalpų suradimas, programos sudarymas, medžiagos paruošimas, studijų eigos tvarkymas. Programą jau esame sudarę. Atstovams Vadovo I dalis, kurią išleis PLJS Ryšių Centras, turės netrukus pasirodyti; II dalis su problematiniais straipsniais bus išleista pavasarį. Suplanuota ir studijų dienų eiga. — Veiklos gairėms nagrinėti studijų dienų dalyviai bus suskirstomi į darbo būrelius: kiekvienai iš trijų programos dalių — politinei, visuomeninei, kultūrinei — nauja sudėtis. Tuo būdu kiekvienas atstovas turės progos dirbti bent trijuose būreliuose. Kiekvienos veikimo srities darbo rezultatai bus svarstomi visumos posėdyje. Jaunimo sąjungos reikalams (pranešimai, apyskaitos, naujos valdybos rinkimai) numatomas specialus laikas.

— Žvelgiant į praėjusius kongresus, norisi paklausti, ar Jūs manote, kad studijų dienose yra daugiau pasiekama, negu stovykloje?

— Norint į šį klausimą atsakyti, gal būtų reikėję visuose šiuose parengimuose dalyvauti,

atlikti specialius tyrimus. Nei vienos, nei kitos sąlygos aš neįspildžiau. Todėl bandysiu kiek bendriau pasisakyti. Man atrodo, kad nei viename, nei kitame parengime nepasiekama "daugiau" ar "mažiau", bet kas kita. Stovykla ir studijų dienos yra skirtingi parengimai su skirtingais tikslais. Stovyklos yra reikalingos sutelkti suvažiavusiam lietuviškam jaunimui, kad galėtų pabendrauti. Stovyklos programa daugiau informacinė, turinti daug bendrų užsiėmimų, bendravimo.

Tuo tarpu studijų dienose dalyvauja tik jaunimo rinkti atstovai. Jų uždavinys yra spręsti jaunimo veiklą liečiančius klausimus, duoti direktyvas PLJ Jaunimo Sąjungos valdybai, rinkti naują PLJS valdybą ir pan. Tai gi, abu renginiai turi savo vertę ir uždavinį. Nors stovyklos tikslai galėtų būti pasiekti ir kitaip (tik publika būtų ne tiek tarptautinė), studijų dienoms pakaitalo nėra.

— Kaip vyksta pasiruošimas kongresui?

— Šiuo metu pasiruošimas kongresui vyksta pilnu tempu. Kongreso atstovai jau išrinkti. Jau įvyko visa eilė atstovų susitikimų, kur jie ruošis kongresui. Jaunimas taupo pinigus, kad galėtų apmokėti kongreso išlaidas. Ypač daug dalyvių žada būti iš JAV ir Kanados. Įvairiuose kraštuose jau sudaryti kongreso finansų komitetai, kurie turi sutelkti nemažas sumas.

Kongreso sėkmė priklausys nuo to, kaip atstovai bus jam pasiruošę, kiek jie bus problemos išgvildinę, kiek jie atsiveš rezultatų. Nes, kaip minėjau, visko, kas užsibrėžta, gvildinti kongreso metu bus neįmanoma. Todėl didelis dėmesys turėtų būti kreipiamas į atstovų paruošimą. Pageidautina taip pat, kad jaunimą ir jo veiklą liečiantys klausimai būtų daugiau keliami bei svarstomi spaudoje.

Baigdamas kviečiu visus 1979 m. vasarą atvykti į Europą, į IV PLJ Kongresą. Mes visų laukiame ir, kiek galėsime, visais rūpinsimės.

Kongresas įvyks š.m. liepos 11-29 d.d. Europoje — Anglijoje ir Vokietijoje.

Danguolė Juozapavičiūtė

Tėviškės Žiburiai

A Igreja Mártir na Lituânia

SKAITYTOJAI RAŠO...

Brusque, 26 de março de 1979

Prezados Senhores,

Paz e Bem.

Foi com imensa alegria que li no último número da revista "Ave Maria" um artigo sobre a Igreja da Lituânia. Fiquei muito emocionado. É que eu também sou descendente de lituanos e já faz um bom tempo que venho procurando saber se havia no Brasil alguma publicação dos lituanos que vivem no Brasil. Quero fazer imediatamente uma assinatura do jornal cultural lituano "Nossa Lituânia".

Se for possível, enviem-me informações sobre a existência ou não de alguma livraria que tenha livros lituanos. Eu preciso conseguir uma Bíblia, completa ou só o Novo Testamento em lituano, assim como livros de gramática, dicionário, etc. Se os senhores souberem de algum endereço, por favor, me enviem.

Estarei ansiosamente aguardando uma resposta e desde já agradeço de todo coração pela atenção dispensada.

Em Cristo e Maria

Fr. José Alberto Antunes Minder, S.C.J.

O n.º 32 da "Crônica da Igreja Católica na Lituânia", suplemento do jornal cultural lituano, "Nossa Lituânia", Cx Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP, é tradução do original lituano, que está aos cuidados da União do Clero Lituano no Brasil (UCLIB).

O presente número traz uma saudação de d. Luciano Mendes de Almeida, bispo da Regional-Belém, São Paulo, que referindo-se à comunidade lituana, afirma: "Ela nos ensina a adesão à fé com coragem e heroísmo".

A introdução da revista de 22 páginas é do P. Fr. Gavénas, presidente da UCLIB. Vale a pena lê-la, para se ter idéia de um povo que dá testemunho de sua fé, mesmo no sofrimento.

"Em 1940, quando a União Soviética ocupou a Lituânia a força, 85,5% da população de mais de 3 milhões de habitantes eram católicos; 4,5% protestantes, 7,3% judeus; 2,5% ortodoxos e 0,2% de outras crenças.

Nas duas arquidioceses e quatro dioceses havia 708 igrejas, 314 capelas, 73 mosteiros, 85 conventos, 3 arcebispos, 9 bispos, 1.271 padres, quatro seminários com 470 seminaristas maiores, 580 religiosos (dos quais 168 eram padres) e 950 freiras

As freiras cuidavam de 35 creches, 10 orfanatos, 25 casas para idosos, 2 hospitais, um centro para jovens e um instituto para surdos-mudos.

Havia 18 escolas primárias e um número equivalente de escolas secundárias dirigidas pelos religiosos. A religião era matéria de estudo em todas as escolas públicas.

As organizações católicas contavam com um número de 800.000 membros ativos. Em 1935 havia 28 revistas e jornais católicos com um total de circulação de 7.000.000 de exemplares.

Aos 15 de junho de 1940 a armada vermelha russa invadiu a Lituânia. O governo de um estado independente foi trocado por um regime de fantoches.

Aos 14-15 de julho foram arranjadas "eleições". Uma semana mais tarde, o novo "Conselho do Povo", com a Armada vermelha cercado a casa da Assembléia, declarava "unanimente" a Lituânia uma República Soviética Socialista.

Aos 25 de junho de 1940, a Igreja foi separada do Estado e o Nuncio da Santa Sé foi expulso. Os bens paroquiais foram confiscados, os salários e as pensões do clero foram cortados e suas

economias também confiscadas. As igrejas foram desprovidas de seu sustento. Instalações gráficas dos católicos foram confiscadas e livros religiosos destruídos.

Aos 28 de junho de 1940, o ensino da religião e a oração nas escolas foram proibidos. O departamento de Teologia e Filosofia da universidade de Kaunas foi abolido. Todas as escolas particulares foram nacionalizadas. Os seminários de Vilkaviskis e Telsiai foram fechados e ao seminário de Kaunas foi permitido operar em uma escala bem limitada. O clero foi submetido a uma espionagem contínua.

Exatamente um ano depois, aos 15 de junho de 1941, 34.260 lituanos foram despachados para partes mais insospitadas da União Soviética. Após a II guerra mundial as deportações em massa diminuíram, mas continuaram até 1953.

Dom Vincentas Borisevicius, bispo de Telsiai, foi preso aos 3 de fevereiro de 1946 e condenado à morte após um julgamento secreto. Antes do fim daquele ano, seu auxiliar, o bispo Pranas Ramanauskas, também foi preso e deportado para Sibéria. O bispo Teofilus Matulionis de Kaisiadorys e o arcebispo Mecislovas Reinys de Vilnius foram deportados para um campo de trabalhos forçados na Sibéria. O arcebispo Reinys morreu na prisão de Vladimir aos 8 de novembro de 1953. Em 1947 a Lituânia foi deixada com um único bispo, Dom Kazimieras Paltarokas, de Panevėžys. Ele morreu em 1958.

Em 1947, as últimas casas religiosas foram fechadas, suas comunidades dispersas e toda atividade religiosa posta fora da lei.

Após a morte de Stalin em 1953, houve uma pequena melhoria na situação religiosa. Os bispos Matulionis e Ramanauskas puderam retornar à Lituânia, porém não lhes foi permitido administrar suas dioceses ou se co-

municar com o clero e os fiéis. O bispo Ramanauskas morreu em 1959 e o arcebispo Matulionis em 1963.

Em 1955, dois novos bispos foram indicados por Roma e consagrados: D. Julijonas Steponavicius e D. Petras Mazelis. A D. Steponavicius porém nunca foi permitido entrar na sua diocese.

O bispo D. Vincentas Sladkevicius, consagrado em 1957, esta também sob severas restrições do governo. Em 1965 Juozas Labukas-Matulaitis foi consagrado em Roma para encabeçar a arquidiocese de Kaunas e a diocese de Vilkaviskis.

O relaxamento das pressões sobre os que têm fé religiosa logo revelou que o povo lituano ainda era profundamente religioso. Decidiram retomar o ataque. E o principal meio, desta vez, foi o uso ilimitado de pressão moral, já que o terror físico parecia reforçar e unificar os fiéis.

Em 1972, apareceu LIETUVOS KATALIKU BAZNYCIOS KRONIKA (Crônica da Igreja Católica da Lituânia), clandestinamente divulgada no País e que começou alcançar o mundo livre em intervalos irregulares. Primeiramente a intenção dos editores desconhecidos foi manter os católicos da Lituânia informados da situação da Igreja lá. Secundariamente este Samizdat lituano serve como constante apelo ao mundo livre para não esquecer o clamor de um povo que luta contra opressores estrangeiros, para defender sua crença religiosa e reconquistar os seus direitos humanos fundamentais.

Este que apresentamos é o n.º 32 da KRONIKA.

Nosso objetivo é o de apresentar logo em uma tradução do original um relatório autêntico dos acontecimentos num país católico ocupado pelas forças armadas do comunismo ateu soviético.

MŪSŲ ŽINIOS

Dr. Basanavičiaus rūmai tai mūsų kampelis. Buvo taip jautru ir malonu kai susirinkom praeitą sekmadienį ant pietų: atrodė tikra – lietuviška šeima. Visi pažįstami, visi malonūs, šnekučiauvo, džiaugėsi ir gėrėjosi vieni kitų draugyste.

Dvelkė tikra lietuviška nuotaika, niekas nesėdėjo kampe užmirštas, kiekvienas buvo prakalbintas ir įtrauktas į bendro džiaugsmo sūkurį.

Ogi daina, ta mūsų lietuviška daina, ji gražiai skambėjo prisimenant tėvynę svetimoj padangėj.

Dievas tegul saugo tą mūsų kampelį, o kiti lietuviški sambūriai tegu ima pavyzdį to malonaus Vila Anastácio būrelio.

Lietuviška Dvasia

PUPU BALIUS

Punktualiai prasidėjo, jaukiai tęsėsi ir užsibaigė temstant o gal dar vėliau. Žmonių susirinko gera šimtinė ir buvo tikras balius, nes nieko netrūko, nei valgių nei gėrimų, nei muzikos, nei šokių, nei dainų. Gražiai buvo pagerbti du malonūs išvykstantieji svečiai, vienas iš Amerikos, kita iš Lietuvos.

P. A. Kublickas vadovavo visai muzikai, o P. S. Lukoševičienė – dainom. Diena buvo taip karšta ir giedri, kad žmonės netvėrė salėi ir sakė būtų buvę geriau valgyti ledus negu "feijonus". Rengėjai, daug prisidarbavę jautėsi nuvargę, bet patenkinti kitų pasitenkinimu.

Nelieka kitko kaip drūtai padėkoti Vila Anastácio tautiečiams už simpatišką pobūvį.

Dalyvis

BRISIAUS GALAS

Bet aiškiai girdi, kaip tasai šaukia: – sa, Brisiau sa.

Tai, tur būt, iš jo seno juokias? Kam?

– Sa, Brisiau sa, – vadina šeiminkas.

– Brisius šiepia snukį, tartum norėdamas šyptelėti, bet tik kažin kaip gailiai inkščia...

– Sa, Brisiau, sa...

Jisai nenorom atsikelia nuo spalių ir seka paskui, ne taip, kaip pirma – jaunas ir linksmas, bet paspaudęs uodegą ir nuliūdes, kaip koksai kaltininkas.

Šeiminkas eina už klojimo laukan ir atsigrėždamas vis šaukia: – sa, Brisiau, sa...

Pamiškėj sustoja. Brisius inkščia bailiai ir žiūri į žmogų, tartum klausdamas, kam čionai jį atvedė. Mato, kaip tasai nusiima nuo pečių šaudyklę, atsitolina nuo jo kelis žingsnius ir pradeda jam taikinti...

Negali būti? Brisius netiki. Tai tik pasijuokt iš jo nori. Bet kam taip baisiai iš seno juoktis? Kam? Juk jisai nekaltas... Brisius nori pasigerinti, suvizginti uodegą, bet iš bailės tupiasi ant paskutiniųjų kojų, ir per jo snukį rieda gailios, karčios ašaros...

Staiga ugnis ir bausis trenksmas, – ir jisai griūva, sopulio pervertas. Pramerkęs akis, tik spėja pamatyti, kaip nuo jo tekinom bėga žmogus, turėdamas rankoj šaudyklę...

Gal ir suprato Brisius, kodėl tasai žmogus jį užmušė; tik nebega-lėjo suprasti, kodėl tekinom nuo jo pabėgo: juk jisai, mirdamas, tik kojas norėjo jam paskutinį kartą palaižyti...

MŪSŲ ŽINIOS

MIŠIOS

Pranešama, kad 30-tos dienos Mišios už a.a. Monikos Baranauskienės vėl bus laikomos balandžio 16 d. – antrąją Velykų dieną, 7,30 val. Vila Zelinos Bažnyčioje.

JAUNIMO

1979

VILA ZELINA

Kviečiame visus lietuvius dalyvauti jaunimo šventės meninėje programoje, gegužės mėnesio 20 dieną 15 val., Seselių Pranciškiečių salėje.

Bus suvaidinta trijų veiksmy vaidinimas "ILGESIO PASAKA" (vaidinimas jau buvo pastatytas du kartu Urugvajuje ir vieną kartą Argentinoje).

☞ Kartu bus ir Motinų pagerbimas.

Be artistų programoje dalyvaus "VOLUNGĖS" choras ir "RŪTELĖS" šokėjai.

CASA VERDE

MALDOS DIENA UŽ LIETUVĄ

Praeitą sekmadienį į lietuviškas pamaldas suėjo labai daug žmonių, ypač parapiiečių gyvenančių C. Verdėje.

Per mišias buvo giedamos įprastos giesmės (jau kiek laiko kai per mišias nebegiedodavo) ir po komunikos buvo paskaityta keletas faktų apie religijos persekiojimą Lietuvoje ir sukalbėta malda už Lietuvą.

Po pamaldų iš toliau atvykę choristai buvo pavaišinti Jono Stankūno namuose.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS – SENHORAS
CRINANÇAS

nuo 8 iki 12 val.

Av. Eulina, 99 – V Sta.
Maria (skersgatvis ties nr
2214, Av. Deputado Emílio
Carlos – B. do Limão)

nuo 14 iki 18 val.

Rua Quartim Barbosa, 6
(paskutinė stotis onibus
Vila Santista Bairro do
Limão).

Tel 265.7590

Prašome visus parapiiečius turinčius namuose senelių ar ligonių, kurie negali nueiti bažnyčion, bet nori atlikti velykinę – pranešti telefonu ar raštu parapijos kunigams.

Šv. Kazimiero parapijos
Kunigai

R. Juatindiba, 28
Pq. da Moóca
Tel. 273-0338

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL – Inventário, Despejo, etc.

COMERCIAL – Falência, Concordata
Execução, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA – Imposto de Renda, ICM, IPI

KALBAMA LIETUVIŠKAI

ESCRITÓRIOS:

Rua Barão de Iguape, 212 - 4° and. s/45 – Liberdade
Horário: Das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 – Vila Zelina
Horário: Das 19:00 às 21:00

DR. ALEKSAS KALINAUSKAS DR. PAULO KALINAUSKAS ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divórcio, Processo
Crime, Processo Trabalhista, etc.

Rua XV de Novembro, 244 - 4° and. conj. 9
Tel. 37-8958

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e
crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

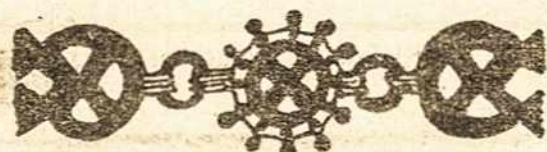
Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C.80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274.0677 - (Res. 274.1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

LITUANIKA

Jau susitarta su firma dėl vandens bako pastatymo. Bakas sodybai kainuos 100.000,00 kruzeirų. Jo talpa 16.000 litrų. Atskirai reiks mokėti perkunsargį, kopėčias ir pamatus. Statyba neturėtų užtrukti ilgiau kaip mėnesį laiko. Pasitarimus vedė B.L.B. Pirmininkas p. Jonas Tatarūnas ir Šv. Juozapo Bendruomenės atstovas p. Jonas Jodelis.

Atibajos prefektūros mašinos išlygino dalį Lituanikos gatvių ir pažadėjo išlyginti likusias, bei atlikti kitus žemės lyginimo darbus.

P.P. Vinkšnaičių name jau baigiami paskutiniai įrengimai. Taip pat pasirašė su mūrininkais sutartį namui statyti Pereira— Sakavičius. Tai bus antrasis vasarnamis Lituanikoje.

Praeitą savaitgalį Lituanikoje išskylavo skautai.

P. Aleksas Vinkšnaitis praeitą savaitę praleido keturias dienas Lituanikoje, rūpindamasis vasarnamio užbaigimu.

Šeštadienį p. Jonas Jodelis ir Luis Antanas Aleknavičius prijungė artezinio šulinio pompą. Kol dar neįrengtas vandens bakas, vanduo bus naudojamas tik statybai.

DIDŽIOSIOS SAVAITĖS TVARKARAŠTIS LIETUVIŠKŲ PAMALDŲ TVARKARAŠTIS VILA ZELINOS BAŽNYČIOJE

VERBŲ SEKMADIENĮ:

11 val. Verbų šventinimas, procesija Kristaus Valdovo Garbei ir Suma.

DIDŲĮ KETVIRTADIENĮ:

19 val. Eucharistijos įsteigimo paminėjimas — Iškilmingos Šv. Mišios.

DIDŲĮ PENKTADIENĮ:

15 val. Šv. Kryžiaus pagarbinimas, skaitymai ir Komunija.

DIDŲĮ ŠEŠTADIENĮ:

19 val. Ugnies, Velykinės Žvakės šventinimas, Exultet, ir Šv. Mišios.

(Į Šeštadienio liturgiją reikia atsinešti žvakę, apsaugotą nuo nulašėjimo. Neturintieji galės įsigyti prie bažnyčios).

VELYKŲ RYTA:

6. val. Prisikėlimo procesija ir Šv. Mišios.

(Visi turintieji tautinius rūbus prašomi į procesiją atvykti su jais)

Išpažinčių bus klausoma visas tris dienas, kas valandą, pradedant nuo 13 val.

Visose pamaldose dalyvaus L.K.Bendruomenės choras.

— 11 val. lietuviškų pamaldų nebus Velykų dieną.

Kviečiame visus lietuvius pamaldose dalyvauti. Kartu švęskime didžiąsias Viešpaties Mirties ir Prisikėlimo Paslaptis. Nepamirškime dvasioje susitaikinti su Kristumi.

DĖMESIO!

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Praneša, kad balandžio 7 d. — šeštadienį 15 val. yra šaukiamas **mokytojų ir tėvų susirinkimas** lituanistinės mokyklos problemoms aptarti. Tuo pačiu laiku bus **mokinių registracija** lietuvių kalbos pamokoms.

Šio ML numerio
GARBĖS LEIDĖJOS yra
MAKAREVIČIENĖ MAGDĖ
ir
SERBENTAITĖ ONA

Abiem mielom tautietėm ML Administracija didžiai dėkoja ir linki linksmų Velykų.

DIDŽIOJI SAVAITĖ

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ

— VERBŲ SEKMADIENĮ:

8 val. Verbų šventinimas ir Mišios.

— DIDŲĮ KETVIRTADIENĮ:

20 val. Paskutinės Vakarienes Mišios, Švč. Sakramento garbinimai.

— DIDŲĮ PENKTADIENĮ:

16 val. Šv. Kryžiaus pagarbinimas, iškilmingos Tikinčiųjų Maldos, Komunija.

— DIDŲĮ ŠEŠTADIENĮ:

19,30 val. Velykų Vigilijos pamaldos: Ugnies ir Velykų vandens šventinimas, Šv. Rašto skaitymai, Krikšto įžadų atnaujinimas, Velykų Vigilijos Mišios.

— VELYKŲ SEKMADIENĮ:

Prisikėlimo procesija Zelinoje 6 val.

8 val. Velykų Mišios (Mookoje)

Visi lietuviai katalikai kviečiami pasinaudoti švenčių dvasia ir atsinaujinti Velykiniais sakramentais — išpažintimi ir komunija.

Išpažinčių bus klausoma prieš pamaldas, pagal tikinčiųjų reikalavimą.

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

**MŪSŲ
LIETUVA**

Endereço: Caixa Postal 4421,
01000 São Paulo, SP.
Impressão: Rua Juatindiba, 28
Pq. da Moóca
03124 São Paulo, SP.

Diretor responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial

Administrador: STANISLAO ŠILEIKA

Metinė Prenumerata: 210 kr. — GARBĖS PRENUMERATA 1.000 kr.

Prenumerata oro paštu į JAV: 25 dol.

Prenumerata paprastu paštu į JAV: 20 dol.

Prenumerata oro paštu Europon: 30 dol.

Prenumerata oro paštu Pietu Amerikon: 17 dol.

Prenumerata paprastu paštu užsieni: 18 dol.

Atskiro numerio GARBĖS LAIDA: 1.000 kr.

Atskiro numerio laina: 5,00 kr.

Užuojautos, sveikinimai ir skelbimai (anúncios), nuo 100 kr. aukštn pagal dydį ir dažnuma.

Čekius, pašto perlaidas ar administracinius laiškus rašyti "Stanislao Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją Redakcija taisy bei tvarko savo nuožiūra. Nepanaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimų kalbą ir turinį Redakcija neatsako.

Laikraštis spausdinamas pirmadieni.

Vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiai Redakcijai išteiktini neveliau kaip iki sekmadienio vakaro.